

Wereldeconomie & consumptie

Inspiratiebundel

In deze inspiratiebundel vind je een selectie educatief materiaal uit onze collectie rond het thema Wereldeconomie & consumptie.

Ontleen deze educatieve materialen, en nog véél meer, gratis in een **Kleur Bekennen** documentatiecentrum. Je kan er ook beroep doen op onze educatieve medewerkers voor advies op maat. Wij maken jou graag wegwijs in een zeer divers aanbod.

Zoek je online lesmateriaal, workshops of nascholingen? Daarvoor kan je terecht op onze projectsite "KlasCement voor wereldburgers": www.klascement.net/wereldburgerschapseducatie

LESMATERIAAL

Basisonderwijs

De ananasboot

MOS, 2016

Doelgroep: 3-6 jaar

MOS ontwikkelde een reeks kamishibai-verhalen rond duurzame ontwikkeling (thema's: opwarming van de aarde, delen, water, voedselkilometers, ...).

De vertelplaten zijn te gebruiken vanaf de eerste kleuterklas tot en met het tweede leerjaar. Doorheen elk verhaal helpen sleutelvragen en tips jou om duurzame ontwikkeling toe te passen in de klas. 'De ananasboot' gaat over voedselkilometers of de afstand die voedingsmiddelen afleggen tussen productie en consumptie.

Doe de Gloob! Kleuters in maxi-actie voor onze aarde

Djapo, 2010

Doelgroep: 3-6 jaar

De 'Doe de Gloob' koffer biedt uiteenlopend educatief materiaal om met de oudste kleuters te werken rond de thema's groenten, fruit, vissen en hout. Gloob is een ondeugend en nieuwsgierig mannetje. Hij wil samen met al zijn vriendjes wereldwijd ontdekken hoe alles in elkaar zit. Waar komen onze groenten en fruit vandaan? Wat doet de papa van Javier in het woud van Ecuador? Hoe gaan de vissers in de Filippijnen te werk? Via foto's en verhalen van Gloob komt de wereld binnen in je klas. Je kleuters ontdekken via hun Zuiderse leeftijdsgenootjes dat ze wereldwijd heel wat te delen hebben en dat we samen zorg moeten dragen voor de aarde en haar bewoners.

Eilin in Colombia

Studio Globo, 2015 (in kader van campagne Broederlijk Delen 2016)
Doelgroep: 3-6 jaar

Met deze fotoset kan je Colombia in je klas brengen en werken aan het creëren van verbondenheid met andere kinderen in de wereld. Het dagelijks leven en de leefwereld van de 7-jarige Eilin uit het dorp Kitek Kiwe wordt geschetst aan de hand van tien kleurige A3-foto's. In de handleiding vind je teksten bij de foto's en verwerkingsactiviteiten om met kleuters en leerlingen van het eerste leerjaar aan de slag te gaan. De 10 foto's in lage resolutie en levensbeschouwelijke suggesties voor kleuters zijn beschikbaar als download. De foto's zijn ook geschikt om je lokaal in te kleden.

Gloob & Teo: (h)eerlijke bananentaart

Djapo, 2017
Doelgroep: 3-6 jaar

In (h)eerlijke bananentaart, een prentenboek voor kleuters (vanaf 4 jaar) en eerste graad lager onderwijs, wil Gloob Teo verrassen met een taart. Het moet een bijzondere taart worden, met rode bietjes, chocolade en bananen. Als Gloob bananen gaat kopen op de plantage, ontmoet hij Maila. Maila heeft het zwaar op de plantage. Durven Maila en haar vrienden voor zichzelf op te komen? Zal Gloob een (h)eerlijke taart kunnen maken voor zijn vriend? Het boek sluit aan bij de klasterthema's eerlijkheid, jobs/werken, voeding, helpen, opkomen voor jezelf/anderen, kinder-/mensenrechten, vriendschap... Op de website van Djapo vind je lesmateriaal om te werken rond Gloob & Teo.

Affichekrant 2009. 1ste graad werknemers zijn geen gereedschap

Djapo, 2009
Doelgroep: 5-8 jaar

Met dit affichekrantje kan je het thema 'waardig werk' in je klas brengen. In deze lesbrieven spitsen we ons toe op het verhaal van de familie van Tuti uit Indonesië. We komen te weten hoe de werksituatie van Tuti's ouders eruit ziet en leren meer over alle aspecten van waardig werk voor iedereen.

Kitek Kiwe: 'Met een leven speel je niet'

Spoor ZeS, Studio Globo, e.a.; 2015 (in kader van campagne Broederlijk Delen 2016)
Doelgroep: 5-12 jaar

Kitek Kiwe (letterlijk: bloeiende aarde) is een speels, vakoverschrijdend project voor het lager onderwijs. Jennifer, een meisje van twaalf, neemt jou en je leerlingen mee naar Colombia. Maak kennis met haar dorp en vriendjes en ontdek hoe ze voor haar rechten opkomt. Zal ze erin slagen om de grond waar ze leeft te beschermen? De handleiding voor de leerkracht bevat een spannend verhaal, kant-en-klare lessen met methodieken, gespreksvormen, stilvalmomentjes en weetjes. Bij het project hoort ook een werkboekje (één voor 1ste en 2de graad, één voor 3de graad) met opdrachten voor de leerlingen en een themalied. Je kunt het themalied (gezongen en instrumentaal) en de partituur downloaden. De videoclip van bijhorend themalied 'Mucho' vind je op de campagne-dvd. Op de dvd vind je ook een filmportret van Jennifer waarmee je eventueel de lessen in de 3de graad kan beginnen.

Om op te eten: educatief pakket - Het grote avontuur van Billy en Bonnie: een smakelijk verhaal rond voedselverspilling

Djapo, 2014
Doelgroep: 6-12 jaar

Wereldwijd wordt er ontzettend veel voedsel verspild, terwijl er mensen honger lijden. Hoe komt dat? Wat kunnen we daaraan doen? Welke oplossingen kunnen we zelf bedenken? Je helpt je leerlingen benoemen waarom voedselverspilling eigenlijk zo erg is en laat hen ideeën bedenken om dit aan te pakken. Bij het educatief pakket 'Om op te eten!' vind je het verhaal 'Het grote avontuur van Billy en Bonnie', twee verliefde bananen die ervan dromen om samen opgesmuld te worden. Maar dat avontuur verloopt anders dan zij gedacht hadden. Er zijn een afzonderlijke lespakketten voor 1ste, 2de en 3de graad lager onderwijs.

Chocola: 100% Samsam

NCDO, 2016
Doelgroep: 7-12 jaar

Deze Samsam gaat over chocolade. Kevin uit Colombia legt precies uit hoe chocolade gemaakt wordt. Hij weet dat omdat zijn vader cacaoboer is. Boeren in Afrika, Azië en Latijns-Amerika verbouwen samen miljoenen kilo's cacao. Lekker voor ons, maar niet altijd eerlijk voor de boeren. Gelukkig is er steeds meer 'eerlijke' chocola. Verder in het nummer vertelt Viktor over de chocoladewinkel van haar ouders en vind je allerlei weetjes over chocolade. Op de website staan downloadbare lesbrieven voor de tweede en derde graad en filmpjes bij dit nummer.

Fairo kit: fairtrade @school: educatief pakket

Fairtrade Belgium, 2016
Doelgroep: 8-12 jaar

Met dit pakket kan je leerlingen in de hoogste graden van de lagere school laten kennismaken met Fairtrade. Ze leren waar eerlijke handel voor staat, waarom het zo belangrijk is om de boeren een eerlijk loon te geven voor hun werk én wat ze zelf kunnen doen om hier aan bij te dragen. Daarnaast ontdekken ze spelenderwijs waar onze voeding vandaan komt. In het pakket vind je o.a.: het 'Fairo spel' waarbij leerlingen in de huid kruipen van verschillende actoren wereldwijd en fairtrade producten verzamelen; een lesmap met diverse klasopdrachten en lesfiches; paspoortjes om Fairtrade wereldburger te worden; en steekkaarten om samen met je leerlingen kritisch na te denken over eerlijke handel.

Het mysterie van de bienoboon

Harris, Sarah; 2005
Doelgroep: 9-12 jaar

'Het mysterie van de bienoboon' beschrijft een nieuwe rage die gelanceerd is. De gladdere jongens en de rijke kinderen verhandelen BIENOletters tegen woekerprijzen. Want de vijf verschillende letters van de BIENO-chocoladerepen leveren voor 50 geluksvogels een geldprijs van 1000 euro op! Max en Jake zijn beste vrienden en gaan ervoor. Als Max vol hoop een zuurverdiende euro in een snoepautomaat stopt, rolt in plaats van de BIENOBAAR, een rare boon uit de automaat. Wat is dat nu? Het verhaal neemt een plotse wending. Is een thema als de (wereld)handel onbespreekbaar met kinderen? Hun leven zit nochtans vol aangrijpingspunten. Het mysterie van de BIENOBOON brengt hier een antwoord en een hulpmiddel. De handleiding geeft u lesteps om te werken rond thema's als: samenwerken op school, rages onder de kinderen, cacao en cacaobonen, de grote en de kleine economie, ... De inhoud sluit aan bij de eindtermen van de derde graad basisonderwijs.

Eerlijk-duurt-het-langst

Oxfam Wereldwinkels, 2015
Doelgroep: 11-12 jaar

Deze lesmethodiek is bestemd voor leerkrachten en leerlingen van de 3de graad lager onderwijs. De lessuggesties behandelen de complexe problematiek van de wereldhandelsregels en de gevolgen daarvan voor de wereldwijde welvaartsspreiding. Marktfalingen en handelsbelemmeringen passeren de revue, op maat van de doelgroep. Hierbij focussen we op machtsconcentratie in de voedselketens, een probleem dat zowel in het Zuiden als in het Noorden een verlies aan welvaart betekent. We voeden daarbij graag de verontwaardiging van de meisjes en jongens over deze onrechtvaardige situatie, om deze daarna constructief om te zetten in een open brief naar onze beleidsmakers en/of in een andere actie die zoveel mogelijk medescholieren aanspreekt. Download de informatie voor de leerkracht via <http://digibord.oxfamwereldwinkels.be/nl/oxfam/info-leerkracht>.

Que?! Afvoeren dié handel!: educatief pakket cacao/coopasa voor de derde graad basisonderwijs

Oxfam Wereldwinkels, 2015

Doelgroep: 11-12 jaar

Dit educatief pakket omvat drie grote delen: 'Toffe teasers', 'Coöperatieve taak' en 'Climpakket'. Heb je maar even tijd en véél zin om aan de slag te gaan rond cacao, dan vind je teasers in een eerste deel op maat van je klas. Voor het tweede deel moet je wel een namiddag tijd nemen. Samen werk je als groep aan een complexe uitdaging. Niet enkel in het Zuiden, maar ook hier op school in het Noorden geloven wij sterk in het samen strijden voor een eerlijke wereldhandel. Het derde deel is een CLIM-pakket goed voor zeven namiddagen. CLIM staat voor Coöperatief Leren in Multiculturele groepen. Het is een meer complexe en langdurige organisatievorm. Elke les is een coöperatieve uitdaging rond één bepaald thema. In deze methodiek bekijken we telkens een speler in de cacaoketen. Benieuwd naar de ervaringen van de producent, internationale handelaar of verwerker? Download het pakket via <http://www.oxfamwereldwinkels.be/QUE-educatieve-pakketten>

LESMATERIAAL

Secundair onderwijs

Que?! Afvoeren dié handel!: educatief pakket cacao/coopasa voor voor het secundair onderwijs

Oxfam Wereldwinkels, 2015

Doelgroep: 12-18 jaar

Dit educatief pakket omvat drie grote delen: 'Toffe teasers', 'Coöperatieve taak' en 'Climpakket'. Heb je maar even tijd en véél zin om aan de slag te gaan rond cacao, dan vind je teasers in een eerste deel op maat van je klas. Voor het tweede deel moet je wel een namiddag tijd nemen. Samen werk je als groep aan een complexe uitdaging. Niet enkel in het Zuiden, maar ook hier op school in het Noorden geloven wij sterk in het samen strijden voor een eerlijke wereldhandel. Het derde deel is een CLIM-pakket goed voor zeven namiddagen. CLIM staat voor Coöperatief Leren in Multiculturele groepen. Het is een meer complexe en langdurige organisatievorm. Elke les is een coöperatieve uitdaging rond één bepaald thema. In deze methodiek bekijken we telkens een speler in de cacaoketen. Benieuwd naar de ervaringen van de producent, internationale handelaar of verwerker? Download het pakket via <http://www.oxfamwereldwinkels.be/QUE-educatieve-pakketten>

De vraag van 9 miljard: lesmateriaal Vierkant voor Vredeseilanden

Vredeseilanden, 2016

Doelgroep: 13-18 jaar

Het doel van dit lesmateriaal voor het secundair onderwijs is leerlingen te laten nadenken over de problematiek van -en de mogelijke oplossingen voor het voedselvraagstuk. Les 1 zoomt in op de fundamentele veranderingen die er aan de gang zijn op demografisch, klimatologisch en economisch vlak in de wereld vandaag. Les 2 focust op klimaatopwarming. In les 3 maken leerlingen kennis met het voedselvraagstuk en in les 4 met het concept duurzaamheid. In les 5 ontdekken ze verschillende landbouwmodellen en de visie van Vredeseilanden. Les 6 is een schrijfopdracht waarbij leerlingen nadenken over het initiatief dat zij willen realiseren op school. De 7e les biedt antwoorden op de vraag hoe we 9 miljard mensen in 2050 kunnen voeden op een duurzame manier. Voor alle lessen is aangegeven bij welke eindtermen ze aansluiten en in welke vakken ze kunnen gegeven worden. De lessen zijn makkelijk aan te passen aan de graad en de richting.

Let your blue jeans talk... green

Netwerk Bewust Verbruiken, 2009

Doelgroep: 13-18 jaar

Iedereen heeft er wel eentje in haar of zijn kleerkast: een jeansbroek. De jeans is niet meer weg te denken uit het modeaanbod als comfortabel, casual en hip kledingstuk. De consument heeft een enorme keuze aan jeansbroeken. Wat vroeger noodzaak was, is tegenwoordig luxe. Het verhaal achter de jeans is helaas vaak minder 'luxe'. Wist je dat de productie van kleding een grote ecologische en sociale impact heeft? De problemen doen zich voor in de hele productieketen: van bij de katoenplant tot in je kleerkast.

De kracht van cacao: hoe eerlijke handel het verschil maakt in de Dominicaanse Republiek

Oxfam Wereldwinkels, 2011

Doelgroep: 15-18 jaar

Aan de hand van beeldmateriaal en interactieve opdrachten, afgewisseld met werkvormen waarbij een schriftelijke neerslag voorzien is, ontdekken de leerlingen de impact van eerlijke handel op het leven van de producenten. Het lespakket sluit nauw aan bij de levensbeschouwelijke vakken, economie, aardrijkskunde en cultuurwetenschappen, maar komt ook van pas bij vakoverschrijdende projecten. Voor beeldmateriaal wordt er verwezen naar de dvd 'Lesies nieuwe schoenen'; De les duurt ongeveer 100 minuten. Je kan het materiaal ook downloaden: <http://www.oxfamwereldwinkels.be/cacaomethodiek>.

Fair Fashion in het modeonderwijs: tools voor docenten

Schone Kleren Campagne, 2010
Doelgroep: 15-18 jaar

De handleiding is samengesteld voor docenten in het modeonderwijs die aandacht willen besteden aan eerlijke kleding. De verschillende onderdelen op deze DVD zijn te gebruiken voor verschillende vakonderdelen en kunnen naar behoefte worden aangepast. Zo is er bijvoorbeeld een verwerking bij de film 'China Blue' (ook uit te lenen in de documentatiecentra). Het pakket bevat ook vier nummers van het tijdschrift 'Goed Goed nieuws' en een 'Fair Fashion'.

Food Rock: een duurzame maaltijd voor wereldsterren

Provinciaal Noord-Zuid Centrum Roeselare, Kleur Bekennen; 2009
Doelgroep: 15-18 jaar

'FOOD Rock, een duurzame maaltijd voor wereldsterren' is een interactieve workshop waarmee jongeren uit de 2de en 3de graad van het technisch- en beroepsonderwijs op een speelse manier kennis maken met duurzame voedselproductie en consumptie in een steeds kleiner wordende wereld. Via korte opdrachtjes maken ze kennis met thema's als lokale handel, globalisering, voedselkilometers en seizoensgebonden consumeren. Via opdrachten worden de leerlingen gestimuleerd om stil te staan bij hun voeding en hun keuzes als consument. Deze workshop kadert binnen de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen (2010), Mavo, PAV, voedingsleer, en kan (hopelijk) de start vormen van een groter lesproject over wereldhandel, voedselproblematiek en duurzaam consumeren.

Lesmap investeren in duurzaamheid

Centrum Informatieve Spelen, Netwerk Vlaanderen; 2009
Doelgroep: 15-18 jaar

Geld is geen evident onderwerp voor in de klas. Toch hebben de meeste leerlingen ermee te maken, als consument of wellicht al als spaarder. Jongeren zijn zich bewust van het belang van duurzame ontwikkeling. Dat geldt hiervoor een hefboom is, is minder gekend. We vinden het belangrijk om jonge mensen bewust te maken wat er met hun geld gebeurt. Dit lespakket is een mooie gelegenheid om te tonen dat ze met hun geld keuzes kunnen maken die wel degelijk een verschil maken. Het gaat over geld, over de rol van elke consument en spaarder, het aanbod aan duurzame financiële producten en hoe bedrijven rekening kunnen houden met mensenrechten en milieu. Het lespakket biedt veel mogelijkheden voor interactie, filmpjes en een rollenspel. Het bevat tevens achtergrondinformatie en suggesties voor verbreding of verdieping van de les. De les past in verschillende vakken en kan ook ingepast worden in een PAV-project. Het pakket is te downloaden.

Duurzaam Geld – Ace Bank

Netwerk Vlaanderen, 2007
Doelgroep: 16-18 jaar

Dit lespakket is ontwikkeld om in de 3de graad ASO en TSO of hoger onderwijs te werken rond het thema Duurzaam Geld. Verschillende methodieken komen aan bod en de leerkracht/docent kan vertrekken van een PowerPointpresentatie en de DVD. Het lespakket kan gebruikt worden in verschillende vakken: maatschappijleer, economie, handel, aardrijkskunde en behandelt vakoverschrijdende doelstellingen zoals burgerzin, globalisering en ethiek. De dvd 'ACE Bank' : een mysterieuze bank probeert de Belgische markt te veroveren. De bank pakt trots uit met haar investeringen in de wapenindustrie, olie en gas bedrijven die mensenrechten schenden. Maar na enkele weken onthult de Belgische ngo Netwerk Vlaanderen de mastermind te zijn achter deze fictieve bank. De actie maakt deel uit van de campagne "Mijn geld. Goed geweten?" waarmee de organisatie opkomt tegen controversiële investeringen.

Handel! Maar dan eerlijk

Oxfam Wereldwinkels, 2015
Doelgroep: 17-18 jaar

Overheden spelen een cruciale rol in het bestrijden van sociale uitbuiting en ecologische roofbouw. Als ze dit verzuimen, leggen ze beslag op het welzijn van honderden miljoenen mensen in ontwikkelde landen en van toekomstige generaties over de hele planeet. De Zuid-producenten trekken al te vaak aan het kortste eind als zij handel willen drijven. Ze krijgen geen eerlijke kans om op de markt te verkopen. Het zijn meestal enkele grote bedrijven die de spelregels bepalen bij de aan- en verkoop van de grondstoffen. Ons internationaal handelssysteem fruikt zo de kansen voor het Zuiden als handelspartner. Deze brochure legt uit wat er zoal misloopt en geeft enkele eenvoudige ingrepen die het verschil kunnen maken.

EDUCATIEVE SPELEN

Tof van Commerce. Spelen met eerlijke handel

Oxfam-Wereldwinkels, 2005

Doelgroep: 7-18 jaar

Chocolade en bananen zijn lekker. Maar helaas is de smaak niet voor iedereen raak. Achter de flashy verpakkingen gaat vaak een vierkante wereld schuil: het lage loon voor de cacaoboer, de ongezonde werkomstandigheden van de bananenarbeider, de vervuiling van het rijstveld. Tof van Commerce is een boek vol spelen over chocolade, bananen en die oneerlijke wereld. Het zijn 15 kleine en grote groepsspelen over eerlijke handel voor verschillende leeftijdscategorieën. Bijzonder geschikt voor jeugdverenigingen.

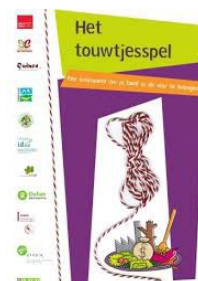

Het touwtjesspel

Rencontre des Continents, 2010

Doelgroep: 10+

Dit spel wil ons bewust maken van de impact die ons voedingsmodel heeft op het milieu, het sociaaleconomische klimaat en de gezondheid. De gevolgen van onze consumptiekeuzen worden visueel uitgedrukt, ze worden symbolisch voorgesteld met een touwtje dat de verschillende actoren met elkaar verbindt. De activiteit wordt kracht bijgezet door een reusachtig spinnenweb dat de elementen op ons bord aan verschillende thema's - waterkwaliteit, IMF, reclame, ontbossing of ondervoeding - linkt. De onderlinge afhankelijkheid van de economische, sociale, ecologische en politieke dimensie wordt zo via een simulatie en een rollenspel duidelijk. Het pakket wordt aangevuld met een specifieke uitwerking voor een touwtjesspel 'klimaat'.

(h)eerlijk duurt het langst

MOS, 2006

Doelgroep: 12-18 jaar

'(H)eerlijk duurt het langst' is een discussiespel over bewuster omgaan met voeding. Tijdens het spel buigen de deelnemers zich over de criteria van duurzame voeding en bespreken ze in hoeverre die criteria wenselijk en realistisch zijn. Zo ontdekken de spelers hoe de eigen consumptiegewoontes kunnen bijdragen aan een duurzamere samenleving. Er worden zeven thema's behandeld: afvalarm, biologisch, vrij van genetisch gemanipuleerde organismen, eerlijk, vleesarm, seizoensgebonden en energiezuinig. Het spel kan gespeeld worden vanaf 10 spelers met een maximum van 24 spelers. De tijdsduur is 1 tot 1,5 uur.

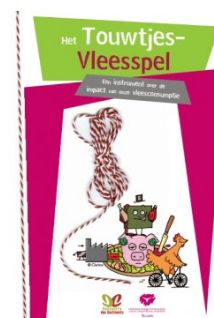

Het touwtjes-vleesspel: een instrument over de impact van onze vleesconsumptie

Dierenartsen zonder Grenzen, 2013

Doelgroep: 12-18 jaar

Dit spel visualiseert het verband tussen voedselconsumptie, de elementen die ons consumptiepatroon bepalen en de gevolgen van het model. Deze relaties worden uitgebeeld met een touwtje dat de verschillende actoren met elkaar verbindt. Het model bestaat uit drie cirkels. Tijdens het spel worden de verschillende elementen van de drie cirkels beetje bij beetje aan elkaar gelinkt met een touw. Het spel kan gespeeld worden door 15 tot 30 spelers en duurt zowat 2 à 3 uur, afhankelijk van de stappen 3 en 4 (analyse en werken aan alternatieven).

Soloslim of solidair? Een informatief spel over duurzaam consumeren

Centrum informatieve spelen, 2013

Doelgroep: 16+

In dit spel worden de gevolgen van ons consumptiegedrag belicht en ontdekken de deelnemers spelenderwijs duurzame alternatieven. De spelers moeten zoveel mogelijk punten behalen door de juiste kaarten te verzamelen en ze op het juiste moment uit te spelen. Ze beschikken ook over een behoeftenlijst en proberen hun behoeften zo snel mogelijk te vervullen. Zo ontdekken ze echter welke problemen hun consumptiegedrag veroorzaakt op ecologisch, economisch of sociaal vlak. De vervulde behoeften zijn gelinkt aan probleemkaarten. Het spel eindigt vroegtijdig als het aantal probleemkaarten de limiet overschrijdt. De probleemkaarten worden geneutraliseerd door kaarten met duurzame alternatieven waarvoor Oxfam actie voert. Doelgroep van het spel is 3de graad secundair onderwijs en volwasseneneducatie.

FILM & DOCUMENTAIRE

China blue

Micha X. Peled, 2005

Doelgroep: 14+

De 16-jarige Jasmine is een van de miljoenen, vaak piepjonge arbeiders die het arme Chinese platteland verruilen voor de fabriek in de hoop dat ze hun achtergebleven familieleden met hun salaris kunnen helpen. Ze werkt als losse draadjesknipper in een jeansfabriek en woont net als haar vriendinnen op het terrein van de fabriek, met 12 meiden op een kamer. De huur en het geld voor de maaltijden uit de kantine worden op hun loon ingehouden. “Wij missen nooit een deadline, al betekent dat dat de arbeiders de hele nacht moeten doorwerken”, zegt de baas van de fabriek trots tegen een klant. Om zijn belofte waar te kunnen maken en de orders op tijd te kunnen leveren, werken de arbeiders zeven dagen per week, soms wel 20 uur per dag, voor 5 eurocent per uur. Overuren worden meestal niet uitbetaald. De meisjes zijn zo moe, dat ze in een pauze boven op een berg spijkerbroeken in slaap vallen. Maar ze hebben geen keuze: vakbonden zijn verboden en wie protesteert of te langzaam werkt, wacht een boete of ontslag. China Blue vertelt het verhaal van Jasmine en haar collega’s van binnenuit en geeft zo een des te schokkender beeld van de gevolgen van een overspannen textielmarkt, waarin de grote westerse merken alles bepalen en fabrieksarbeiders de prijs betalen.

Let's make money: What do banks do with our money?

Erwin Wagenhofer, 2009

Doelgroep: 15+

In de documentaire ‘Let’s make money’ vernemen we wat er gebeurt met ons geld eenmaal het op een bankrekening staat. Of we dit nu willen of niet, ons geld komt terecht in een internationaal financieel stelsel, waarvan we de mechanismen en de draagwijdte niet kennen. Aan de hand van getuigenissen van de verschillende actoren over de hele wereld (zakelui, speculanten, boeren, economen,...) toont Wagenhofer (ook maker van het succesvolle ‘we feed the world’) ons de economische, sociale en ecologische gevolgen van het neoliberale stelsel waarin we leven: armoede, fiscale paradijzen, nepinvesteringen, oorlog, enzovoort. De documentaire is onderverdeeld in 12 hoofdstukken.

Plastic planet

Werner Boote, 2011

Doelgroep: 17+

Plastic lijkt onmisbaar in ons dagelijks leven. Het is praktisch en goedkoop. Op een of andere manier zijn alle sectoren van de wereldindustrie afhankelijk van plastic. Het is overal aanwezig: in verpakkingen, bouwmaterialen, electronica, kledij... Nochtans is plastic, zowel voor de mens als voor onze planeet, een globaal gevaar geworden. Het is het symbool van overconsumptie en vervuiling op grote schaal.

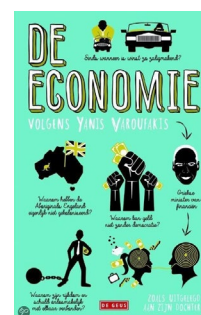
ACHTERGRONDINFORMATIE

De economie volgens Yanis Varoufakis: zoals uitgelegd aan zijn dochter

Varoufakis, Yanis; 2015

Doelgroep: 15-18 jaar

Economieprofessor (en inmiddels politicus) Yanis Varoufakis probeert in acht hoofdstukken aan zijn tienerdochter uit te leggen hoe economische ongelijkheid ontstaat en hoe vraag, aanbod, schuld en crisis hun intrede doen in het economische bestel. Het boek zet jonge (en andere) lezers ertoe aan om zich te verdiepen in economische ideeën en processen.

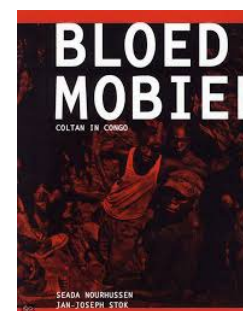

Bloedmobieltjes : coltan in Congo

Nourhussen, Seada; Stok, Jan-Joseph; 2011

Doelgroep: 17+

Het geweld in Oost-Congo wordt deels gefinancierd met de illegale opbrengst van grondstoffen voor mobiele telefoons, laptops, mp3 spelers en digitale camera's. Journaliste Seada Nourhussen vroeg zich af of er bloed kleeft aan haar gsm. Draagt zij, al bellend, bij aan het dodelijkste conflict sinds de Tweede Wereldoorlog? Samen met fotograaf Jan-Joseph Stok zocht ze naar de oorsprong van de erts in haar mobieltje. Via Brussel, Kenia en Rwanda belandden Nourhussen en Stok bij de mijnen in Oost-Congo en Katanga. Daar ontmoetten ze kindarbeiders, verkrachte vrouwen, mijndirecteuren, corrupte ambtenaren en activisten. In 'Bloedmobieltjes: coltan in Congo' vertellen zij over de economische oorlog die schuilgaat achter onze gadgets.

Globalisering

Steger, Manfred B.; 2014

Doelgroep: 17+

Globalisering is een van de belangrijkste thema's van onze tijd. In dit boek heeft hoogleraar Manfred Steger alle grote ontwikkelingen van de afgelopen jaren opgenomen, van de financiële crisis tot aan de revoluties in het Midden Oosten en de zware aardbeving in Japan. Het boek behandelt achtereenvolgens: het begrip globalisering; de geschiedenis van globalisering; de economische dimensie; de politieke dimensie; de culturele dimensie; de ecologische dimensie; de ideologieën van de globalisering; en de toekomst van globalisering.

ZOEK JE DIGITAAL MATERIAAL?

Neem dan eens een kijkje op
Klasement voor wereldburgers

> www.klasement.be/wereldburgerschapseducatie/

KLEUR BEKENNEN DOCUMENTATIECENTRA

In elke provincie en in Brussel vind je een Kleur Bekennen documentatiecentrum.
Wil je aan de slag met de diverse thema's van wereldburgerschap? Kom langs voor advies op maat. Of ontleen gratis educatief materiaal. Onze educatieve medewerkers maken jou wegwijs in een zeer divers aanbod!

@ Antwerpen

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas
Carnotstraat 110
T: 03 338 71 66

@ Brussel

Onderwijsbibliotheek Vlaamse Gemeenschapscommissie
Marcqstraat 16-18
T: 02 210 63 93

@ Gent

Documentatiecentrum Mondiale Solidariteit
PAC Het Zuid (2e verdiep) - Woodrow Wilsonplein 2
T: 09 265 99 78

@ Hasselt

Educatief Centrum provincie Limburg
Universiteitslaan 1
T: 011 23 82 45

@ Leuven

Bibliotheek van UC Leuven-Limburg
Hertogstraat 178 (Heverlee)
T: 016 26 74 01

@ Roeselare

Wereldhuis West-Vlaanderen
Hugo Verrieststraat 22
T: 051 26 50 53

Bezoek ook de online databanken van de documentatiecentra

Via www.kleurbekennen.be

MEER INFO?

Erika Nobels

Verantwoordelijke educatief materiaal Kleur Bekennen
T: 02 505 19 02
erika.nobels@enabel.be

Deze Inspiratiebundel is een uitgave van Kleur Bekennen
Contact: kleurbekennen@enabel.be, T: 02/505 18 20
Verantwoordelijke uitgever: Jean van Wetter
2018

België
partner in ontwikkeling